ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πέμπτο τμήμα)
της 14ης Νοεμβρίου 2002 *

Στην υπόθεση C-411/00,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση του Bundesvergabeamt (Αυστρία) προς το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 234 ΕΚ, με την οποία ζητείται, στο πλαίσιο της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου μεταξύ

Felix Swoboda GmbH

και

Österreichische Nationalbank,

η έκδοση προδικαστικής αποφάσεως ως προς την ερμηνεία της οδηγίας 92/50/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 18ης Ιουνίου 1992, για τον συντονισμό των διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων υπηρεσιών (ΕΕ L 209, σ. 1),

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πέμπτο τμήμα),

συγκείμενο από τους M. Wathelet, πρόεδρο τμήματος, C. W. A. Timmermans (εισηγητή), D. A. O. Edward, P. Jann και S. von Bahr, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: J. Mischo

γραμματέας: M.-F. Contet, υπάλληλος διοικήσεως,

λαμβάνοντας υπόψη τις γραπτές παρατηρήσεις που κατέθεσαν:

— η Österreichische Nationalbank, εκπροσωπούμενη από την I. Welser, Rechtsanwältin,

— η Αυστριακή Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον H. Dossi,

— η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου, εκπροσωπούμενη από την R. Magrill, επικουρούμενη από τον A. Robertson, barrister,

— η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τον M. Nolin, επικουρούμενο από τον R. Roniger, Rechtsanwalt,

έχοντας υπόψη την έκθεση ακροατηρίου,

αφού άκουσε τις προφορικές παρατηρήσεις της Österreichische Nationalbank, εκπροσωπούμενης από τον I. Welser, της Αυστριακής Κυβερνήσεως, εκπροσωπούμενης από την M. Winkler, και της Επιτροπής, εκπροσωπούμενης από τον M. Nolin, επικουρούμενο από τον R. Roniger, κατά τη συνεδρίαση της 14ης Μαρτίου 2002,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 18ης Απριλίου 2002,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Με διάταξη της 29ης Σεπτεμβρίου 2000, που περιήλθε στο Δικαστήριο στις 10 Νοεμβρίου του ίδιου έτους, το Bundesvergabeamt υπέβαλε, βάσει του άρθρου 234 ΕΚ, τέσσερα προδικαστικά ερωτήματα ως προς την ερμηνεία της οδηγίας 92/50/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 18ης Ιουνίου 1992, για τον συντονισμό των διαδικασιών σύναψης δημόσιων συμβάσεων υπηρεσιών (ΕΕ L 209, σ. 1).

2 Τα ερωτήματα αυτά ανέκυψαν στο πλαίσιο δίκης μεταξύ της εταιρίας Felix Swoboda GmbH (στο εξής: Swoboda) και της Österreichische Nationalbank (Κεντρικής Τράπεζας της Δημοκρατίας της Αυστρίας, στο εξής: OeNB), σχετικά με την απόφαση που έλαβε η τελευταία να προχωρήσει σε σύναψη συμβάσεως με διαπραγμάτευση για παροχές υπηρεσιών, για να ορίσει το πρόσωπο στο οποίο θα ανέθετε την πραγματοποίηση της μετακομίσεως σε νέα γραφεία, ευρισκόμενα σε απόσταση 200 μέτρων περίπου από τα παλαιά.

Το νομοθετικό πλαίσιο

Η κοινοτική ρύθμιση

Η οδηγία 92/50

3 Το άρθρο 1, στοιχεία δ' έως στ', της οδηγίας 92/50 ορίζει:

«Κατά την έννοια της παρούσας οδηγίας:

[...]

δ) *ανοικτές διαδικασίες*: είναι οι εθνικές διαδικασίες στα πλαίσια των οποίων μπορούν να υποβάλουν προσφορά όσοι παρέχοντες υπηρεσίες ενδιαφέρονται·

ε) *κλειστές διαδικασίες*: είναι οι εθνικές διαδικασίες στα πλαίσια των οποίων μπορούν να υποβάλουν προσφορά μόνο όσοι παρέχοντες υπηρεσίες έχουν προσκληθεί από την αναθέτουσα αρχή·

στ) *διαδικασίες με διαπραγμάτευση*: είναι οι εθνικές διαδικασίες στα πλαίσια των οποίων η αναθέτουσα αρχή προβαίνει σε διαβουλεύσεις με τους παρέχοντες υπηρεσίες της επιλογής της και διαπραγματεύεται τους όρους της σύμβασης με έναν ή περισσότερους από αυτούς·»

4 Κατά το άρθρο 2 της οδηγίας 92/50:

«Αν η δημόσια σύμβαση έχει ως αντικείμενο ταυτοχρόνως προϊόντα κατά την έννοια της οδηγίας 77/62/ΕΟΚ και υπηρεσίες κατά την έννοια των παραρτημάτων ΙΑ και ΙΒ της παρούσας οδηγίας, εμπίπτει στην παρούσα οδηγία εφόσον η αξία των υπό κρίση υπηρεσιών υπερβαίνει την αξία των προϊόντων που περιλαμβάνονται στη σύμβαση.»

5 Το άρθρο 7, παράγραφος 3, της οδηγίας 92/50 ορίζει:

«Η επιλογή της μεθόδου αποτίμησης μιας σύμβασης δεν μπορεί να γίνει με την πρόθεση να παρακαμφθεί, όσον αφορά την εν λόγω σύμβαση, η εφαρμογή της παρούσας οδηγίας και κανένα σχέδιο αγοράς συγκεκριμένης ποσότητας υπηρεσιών δεν μπορεί να κατατμηθεί με σκοπό να αποφευχθεί η επ' αυτού εφαρμογή του παρόντος άρθρου.»

6 Κατά το άρθρο 8 της οδηγίας 92/50:

«Οι συμβάσεις που έχουν ως αντικείμενο υπηρεσίες που απαριθμούνται στο παράρτημα Ι Α συνάπτονται σύμφωνα με τις διατάξεις των τίτλων ΙΙΙ έως IV.»

7 Το άρθρο 9 της οδηγίας 92/50 προβλέπει:

«Οι συμβάσεις που έχουν ως αντικείμενο υπηρεσίες που απαριθμούνται στο παράρτημα Ι Β συνάπτονται σύμφωνα με τα άρθρα 14 και 16.»

8 Το άρθρο 10 της οδηγίας 92/50 ορίζει:

«Οι συμβάσεις που έχουν ως αντικείμενο υπηρεσίες που απαριθμούνται τόσο στο παράρτημα I A όσο και στο παράρτημα I B συνάπτονται σύμφωνα με τις διατάξεις των τίτλων III έως VI, όταν η αξία των υπηρεσιών που απαριθμούνται στο παράρτημα I A είναι υψηλότερη από εκείνη των υπηρεσιών που απαριθμούνται στο παράρτημα I B. Στις λοιπές περιπτώσεις, συνάπτονται σύμφωνα με τα άρθρα 14 και 16.»

9 Από το άρθρο 11, παράγραφος 4, της οδηγίας 92/50 προκύπτει ότι η εφαρμογή της διαδικασίας με διαπραγμάτευση συνιστά εξαίρεση στο πλαίσιο της συνάψεως δημοσίων συμβάσεων υπηρεσιών και οι αναθέτουσες αρχές οφείλουν, με εξαίρεση τις περιπτώσεις των παραγράφων 2 και 3 του ίδιου άρθρου, να συνάπτουν οπωσδήποτε τις συμβάσεις τους μέσω της ανοικτής ή της κλειστής διαδικασίας.

10 Μεταξύ των υπηρεσιών που απαριθμούνται στο παράρτημα I A της οδηγίας 92/50 αναφέρονται, στην κατηγορία 2, οι «υπηρεσίες χερσαίων μεταφορών [...], συμπεριλαμβανομένων των μεταφορών με θωρακισμένα οχήματα και των υπηρεσιών ταχείας αποστολής εγγράφων ή μικροδεμάτων, εξαιρουμένης της μεταφοράς ταχυδρομικής αλληλογραφίας (και των υπηρεσιών σιδηροδρομικής μεταφοράς)» που εμπίπτουν αντιστοίχως στις κατηγορίες 4 του παραρτήματος I A και 18 του παραρτήματος I B της εν λόγω οδηγίας. Στις εν λόγω υπηρεσίες χερσαίας μεταφοράς αντιστοιχούν οι αριθμοί αναφοράς 712 (εκτός 71235), 7512 και 87304 της κοινής ονοματολογίας κατατάξεως των προϊόντων των Ηνωμένων Εθνών (στο εξής: ονοματολογία CPC).

11 Όσον αφορά τις υπηρεσίες που απαριθμούνται στο παράρτημα I B της οδηγίας 92/50, αυτές περιλαμβάνουν, στην κατηγορία 20, τις «υπηρεσίες βοηθητικών μεταφορών και μεταφορών υποστήριξης» στις οποίες αντιστοιχεί ο αριθμός αναφοράς 74 της ονοματολογίας CPC.

Η οδηγία 93/36/ΕΟΚ

12 Το άρθρο 1, στοιχείο α', της οδηγίας 93/36/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 1993, περί συντονισμού των διαδικασιών για τη σύναψη συμβάσεων δημοσίων προμηθειών (ΕΕ L 199, σ. 1), ορίζει:

«Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας νοούνται ως:

α) "συμβάσεις δημόσιων προμηθειών": οι συμβάσεις εξ επαχθούς αιτίας οι συναπτόμενες εγγράφως μεταξύ ενός προμηθευτή (φυσικού ή νομικού προσώπου), αφενός, και μιας των αναθετουσών αρχών που ορίζονται στο στοιχείο β', αφετέρου, οι οποίες έχουν ως αντικείμενο την αγορά, τη χρηματοδοτική μίσθωση, τη μίσθωση ή την αγορά με δόσεις, με ή χωρίς δικαίωμα αγοράς, προϊόντων. Η παράδοση των εν λόγω προϊόντων δύναται επιπροσθέτως να περιλαμβάνει εργασίες τοποθέτησης και εγκατάστασης».

13 Κατά το άρθρο 5, παράγραφος 6, της οδηγίας 93/36:

«Καμία προμήθεια για δεδομένη ποσότητα προϊόντων δεν μπορεί να κατατμηθεί με σκοπό την αποφυγή της εφαρμογής της παρούσας οδηγίας.»

Η οδηγία 93/37/ΕΟΚ

14 Το άρθρο 1, στοιχείο α' της οδηγίας 93/37/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 1993, περί συντονισμού των διαδικασιών για τη σύναψη συμβάσεων δημοσίων έργων (ΕΕ L 199, σ. 54), ορίζει:

«Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας:

α) οι συμβάσεις δημοσίων έργων είναι συμβάσεις εξ επαχθούς αιτίας συναπτόμενες εγγράφως μεταξύ, αφενός, ενός εργολήπτη και, αφετέρου, μιας αναθέτουσας αρχής, όπως αυτή ορίζεται στο στοιχείο β', και οι οποίες έχουν ως αντικείμενο είτε την εκτέλεση, είτε τόσο την εκτέλεση όσο και μελέτη έργων που αφορούν μία από τις δραστηριότητες που αναφέρονται στο παράρτημα ΙΙ ή ενός έργου, όπως αυτό ορίζεται στο στοιχείο γ', είτε ακόμη την πραγματοποίηση, με οποιαδήποτε μέσα, ενός έργου το οποίο ανταποκρίνεται στις επακριβώς αναφερόμενες από την αναθέτουσα αρχή ανάγκες».

Η οδηγία 93/38/ΕΟΚ

15 Το άρθρο 1, σημείο 4, της οδηγίας 93/38/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 1993, περί συντονισμού των διαδικασιών σύναψης συμβάσεων στους τομείς του ύδατος, της ενέργειας, των μεταφορών και των τηλεπικοινωνιών (ΕΕ L 199, σ. 84), ορίζει:

«Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, νοούνται ως:

[...]

4) συμβάσεις προμηθειών, έργων και υπηρεσιών: οι συμβάσεις εξ επαχθούς αιτίας που συνάπτονται γραπτώς μεταξύ ενός από τους αναθέτοντες φορείς που αναφέρονται στο άρθρο 2 και ενός προμηθευτή ή εργολήπτη ή παρέχοντος υπηρεσίες και έχουν ως αντικείμενο:

α) στην περίπτωση των συμβάσεων προμηθειών, την αγορά τη χρηματοδοτική μίσθωση, τη μίσθωση ή τη μίσθωση-πώληση, με ή χωρίς δικαίωμα αγοράς, προϊόντων·

β) στην περίπτωση των συμβάσεων έργων, είτε την εκτέλεση, είτε τόσο την εκτέλεση όσο και τον σχεδιασμό, είτε την πραγματοποίηση, με οιοδήποτε μέσον, κτιριακών έργων ή έργων πολιτικού μηχανικού που αναφέρονται στο παράρτημα XI. Οι συμβάσεις αυτές μπορεί, εξάλλου, να περιλαμβάνουν τις προμήθειες και τις υπηρεσίες που είναι αναγκαίες για την εκτέλεσή τους·

γ) στην περίπτωση των συμβάσεων υπηρεσιών, κάθε άλλο αντικείμενο που δεν αναφέρεται στα στοιχεία α' και β' [...]

[...]

Οι συμβάσεις που περιλαμβάνουν υπηρεσίες και προμήθειες θεωρούνται ως συμβάσεις προμηθειών όταν η συνολική αξία των προμηθειών είναι ανώτερη της αξίας των άλλων υπηρεσιών που καλύπτονται από τη σύμβαση».

16 Τέλος, κατά το άρθρο 14, παράγραφος 4, της οδηγίας 93/38:

«Ο υπολογισμός της εκτιμώμενης αξίας μιας σύμβασης που περιλαμβάνει συγχρόνως υπηρεσίες και προμήθειες, πρέπει να βασίζεται στη συνολική αξία των υπηρεσιών και των προμηθειών, ανεξάρτητα από την επιμέρους αξία τους. Στον υπολογισμό αυτόν περιλαμβάνεται και η αξία των εργασιών τοποθέτησης και εγκατάστασης.»

Η εθνική ρύθμιση

17 Η οδηγία 92/50 μεταφέρθηκε στην Αυστρία με τον νόμο Bundesgesetz über die Vergabe von Aufträgen (ομοσπονδιακό νόμο για τη σύναψη δημοσίων συμβάσεων, BGBl. 1993/462, όπως δημοσιεύθηκε στο τεύχος BGBl. 1996/776, στο εξής BVergG 1993). Ο νόμος αυτός αντικαταστάθηκε το 1997 από άλλον με τον ίδιο τίτλο (BGBl. I, 1997/56, στο εξής: BVergG 1997).

18 Σύμφωνα με την οδηγία 92/50, το σύστημα που εφαρμόζεται στις δημόσιες συμβάσεις παροχής υπηρεσιών εξαρτάται, στην Αυστρία, από το είδος των παρεχομένων υπηρεσιών, ενώ όλες οι διατάξεις των BVergG 1993 και 1997 έχουν εφαρμογή στις συμβάσεις παροχής των υπηρεσιών που απαριθμούνται στο παράρτημα ΙΙΙ των νόμων αυτών — που αντιστοιχεί κατά τα ουσιώδη στο παράρτημα Ι Α της οδηγίας 92/50 —, μόνο οι διατάξεις του πρώτου και του τετάρτου μέρους των νόμων αυτών, οι αναφερόμενες στο πεδίο εφαρμογής τους και στα μέσα παροχής εννόμου προστασίας καθώς επίσης και τέσσερα άρθρα σχετικά με τη δημοσιότητα των συμβάσεων, τη χρήση του Common Procurement Vocabulary (κοινού λεξιλογίου δημοσίων συμβάσεων, στο εξής: CPV) και με τις τεχνικές προδιαγραφές έχουν εφαρμογή στις συμβάσεις παροχής των υπηρεσιών που απαριθμούνται στο παράρτημα IV των BVergG 1993 και 1997, που είναι, κατά τα ουσιώδη, πανομοιότυπο με το παράρτημα Ι Β της οδηγίας 92/50.

19 Εξάλλου οι νόμοι αυτοί περιλαμβάνουν διάταξη εμπνεόμενη από το άρθρο 10 της οδηγίας 92/50 δεδομένου ότι, στην περίπτωση συμβάσεων που έχουν ως αντικείμενο

υπηρεσίες που απαριθμούνται και στο παράρτημα ΙΙΙ και στο παράρτημα IV έχουν εφαρμογή, βάσει των άρθρων 1β, παράγραφος 3, του BVergG 1993 και 3, παράγραφος 3, του BVergG 1997, όλες οι διατάξεις των νόμων αυτών, οσάκις η αξία των υπηρεσιών του παραρτήματος ΙΙΙ υπερβαίνει την αξία των υπηρεσιών του παραρτήματος IV. Στην αντίθετη περίπτωση έχουν εφαρμογή στις συμβάσεις μόνο το πρώτο και το τέταρτο μέρος καθώς και τα μνημονευόμενα στην προηγούμενη σκέψη άρθρα των νόμων αυτών.

Η κύρια δίκη και τα προδικαστικά ερωτήματα

20 Η OeNB αφού κίνησε, τον Οκτώβριο 1996, κλειστή διαδικασία για την επιλογή του επαγγελματία στον οποίο θα ανέθετε τη μετακόμιση από τα γραφεία της, στη Βιέννη (Αυστρία), σε νέα γραφεία, σε απόσταση 200 μέτρων από τα παλαιά — διαδικασία η οποία ακυρώθηκε τον Μάρτιο 1997 —, ανέθεσε τη σύμβαση αυτή με διαδικασία διαπραγματεύσεως και δημοσίευσε τον Απρίλιο του 1997, τη σχετική ανακοίνωση αναθέσεως. Με την ανακοίνωση αυτή και στο πλαίσιο της διαδικασίας που εφαρμόστηκε για την ανάθεση της σύμβασης, η OeNB κάνει λόγο για «διαδικασία με διαπραγμάτευση για την παροχή υπηρεσίας προβλεπόμενης στο άρθρο 1β, παράγραφοι 2 και 3, του BVergG 1993, με μεγαλύτερη αξία των υπηρεσιών του παραρτήματος IV του BVergG» ενώ για να περιγράψει τις υπηρεσίες που περιλαμβάνει η σύμβαση παρέπεμψε στους αριθμούς αναφοράς CPV 63100000-0 (υπηρεσίες διακίνησης και αποθήκευσης), 63200000-4 (διαχείριση υποδομής χερσαίων μεταφορών), 63400000-0 (οργάνωση μεταφοράς φορτίων) και 60240000-2 (οδική μεταφορά εμπορευμάτων).

21 Η Swoboda άσκησε προσφυγή κατά της αποφάσεως της OeNB για την ανάθεση της συμβάσεως ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, από το οποίο ζήτησε να διαπιστώσει ότι η σύμβαση δεν ανατέθηκε στον επαγγελματία με την καλύτερη προσφορά λόγω του ότι δεν τηρήθηκε η ομοσπονδιακή νομοθεσία περί συνάψεως δημοσίων συμβάσεων ή οι σχετικές εκτελεστικές διατάξεις. Η Swoboda υποστηρίζει συναφώς ότι η αξία των υπηρεσιών του παραρτήματος ΙΙΙ των BVergG 1993 και 1997 υπερέβαινε κατά πολύ την αξία των υπηρεσιών του παραρτήματος IV οπότε έπρεπε να εφαρμοστούν όλες οι διατάξεις των νόμων αυτών.

22 Η OeNB αμφισβήτησε την άποψη αυτή ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου. Υποστήριξε ότι το μεγαλύτερο μέρος των υπηρεσιών που θα παρείχε ο ανάδοχος αφορούσε, στην κύρια υπόθεση, την υλικοτεχνική υποστήριξη και την ηλεκτρονική επεξεργασία, τον προγραμματισμό και τον συντονισμό όλων των δραστηριοτήτων μετακόμισης καθώς και την προετοιμασία των αποθηκών — ενώ η μετακόμιση και η μεταφορά του περιεχομένου των γραφείων αντιπροσώπευαν μόνο το 6,94 % της συνολικής αξίας της σύμβασης — και υποστήριξε ότι η σύμβαση αφορούσε κυρίως «παρεπόμενες και βοηθητικές υπηρεσίες μεταφοράς» που μνημονεύονται στο παράρτημα IV των BVergG 1993 και 1997, στις οποίες έχουν εφαρμογή μόνο το πρώτο και το τέταρτο τμήμα των νόμων αυτών καθώς και τα τέσσερα άρθρα που μνημονεύονται στη σκέψη 18 της παρούσας απόφασης. Συναφώς επικαλέστηκε μεταξύ άλλων την ονοματολογία CPC που περιλαμβάνει στο κεφάλαιο 74 όλες τις παρεπόμενες και βοηθητικές υπηρεσίες μεταφοράς στις οποίες συγκαταλέγονται, στο υποκεφάλαιο 742, οι «υπηρεσίες αποθηκεύσεως» και στο υποκεφάλαιο 7480, οι «υπηρεσίες πρακτορεύσεως μεταφορών εμπορευμάτων, υπηρεσίες αποστολής εμπορευμάτων (κυρίως οι υπηρεσίες οργανώσεως της μεταφοράς τους για λογαριασμό του αποστολέα ή του παραλήπτη), υπηρεσίες ναυτικής και αεροπορικής πρακτορεύσεως και υπηρεσίες συλλογής και διαμερισμού εμπορευμάτων» που αποτελούν κατά τα ουσιώδη υπηρεσίες συντονισμού και υλικοτεχνικής υποστήριξης.

23 Υπό τις συνθήκες αυτές το Bundesvergabeamt, αμφιβάλλοντας ως προς την ερμηνεία της οδηγίας 92/50, λαμβανομένων υπόψη ιδίως των αποφάσεων της 19ης Απριλίου 1994, C-331/92, Gestión Hotelera Internacional (Συλλογή 1994, σ. I-1329), και της 24ης Σεπτεμβρίου 1998, C-76/97, Tögel (Συλλογή 1998, σ. I-5357), ανέστειλε τη διαδικασία και υπέβαλε στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Πρέπει η παροχή υπηρεσιών, η οποία εξυπηρετεί ενιαίο σκοπό, μπορεί όμως καθεαυτή να καταμερισθεί σε τμηματικές παροχές, σύμφωνα με το σύστημα της οδηγίας 92/50/ΕΟΚ, ειδικότερα στις περιλαμβανόμενες στο παράρτημα I A και I B κατηγορίες υπηρεσιών, να χαρακτηρισθεί ως ενιαία παροχή, αποτελουμένη από κύρια παροχή και συμπληρωματικές επικουρικές παροχές, και να καταταχθεί σύμφωνα με το κύριο αντικείμενό της στα παραρτήματα I A και I B της οδηγίας ή πρέπει αντίθετα να εξεταστεί, χωριστά ως προς εκάστη από τις επί μέρους παροχές, αν αυτή διέπεται πλήρως από την οδηγία ως κύρια παροχή υπηρεσίας ή μόνο από ορισμένες διατάξεις της οδηγίας ως μη κύρια παροχή υπηρεσίας;

2) Επιτρέπει το σύστημα της οδηγίας 92/50/ΕΟΚ να καταμερίζεται μια παροχή υπηρεσίας, που αντιστοιχεί σε ορισμένη κατηγορία υπηρεσιών (π.χ. υπηρεσίες μεταφορών), σε επί μέρους παροχές υπηρεσιών, χωρίς να παραβιάζονται διατάξεις περί της συνάψεως συμβάσεων παροχής υπηρεσιών ή να αίρεται η πρακτική αποτελεσματικότητα της οδηγίας 92/50/ΕΟΚ;

3) Πρέπει οι αναφερόμενες στην έκθεση πραγματικών περιστατικών υπηρεσίες (έχοντας υπόψη το άρθρο 10 της οδηγίας 92/50/ΕΟΚ) να κατατάσσονται ως παροχές υπηρεσιών του παραρτήματος Ι Α της οδηγίας 92/50/ΕΟΚ (κατηγορία 2, χερσαίες μεταφορές) οπότε οι συμβάσεις, των οποίων το αντικείμενο αποτελούν τέτοιες παροχές υπηρεσιών, πρέπει να συνάπτονται σύμφωνα με τις διατάξεις των τμημάτων ΙΙΙ έως VI της οδηγίας, ή πρέπει να κατατάσσονται ως παροχές υπηρεσιών του παραρτήματος Ι Β της οδηγίας 92/50/ΕΟΚ (ειδικότερα, κατηγορία 20, υπηρεσίες βοηθητικών μεταφορών και μεταφορών υποστήριξης, καθώς και κατηγορία 27, λοιπές υπηρεσίες) οπότε οι συμβάσεις των οποίων αντικείμενο αποτελούν τέτοιες παροχές υπηρεσιών πρέπει να συνάπτονται, σύμφωνα με τα άρθρα 14 και 16, επιπλέον δε σε ποιο αριθμό αναφοράς της CPC πρέπει να υπαχθούν;

4) Στην περίπτωση που η εκτίμηση των επιμέρους υπηρεσιών θα οδηγούσε στο συμπέρασμα ότι μια επιμέρους υπηρεσία υπαγόμενη στο παράρτημα Ι Α, στην οποία εφαρμόζονται κατ' αρχήν όλες οι διατάξεις της οδηγίας 92/50/ΕΟΚ, δεν υπόκειται κατ' εξαίρεση σε όλες τις διατάξεις της οδηγίας κατ' εφαρμογήν της αρχής της μεγαλύτερης αξίας του άρθρου 10 της οδηγίας, υποχρεούται η αναθέτουσα αρχή να διαχωρίζει τις μη κύριες επί μέρους υπηρεσίες και να συνάψει για αυτές χωριστές συμβάσεις προκειμένου να διατηρηθεί ο κύριος χαρακτήρας της υπηρεσίας;»

Επί του παραδεκτού των προδικαστικών ερωτημάτων

24 Καταρχάς πρέπει να εξεταστούν τα επιχειρήματα με τα οποία η Επιτροπή και η OeNB αμφισβητούν το παραδεκτό των προδικαστικών ερωτημάτων.

25 Συγκεκριμένα, η Επιτροπή, επικαλούμενη τη διάταξη περί παραπομπής του Bundesvergabeamt, της 11ης Ιουλίου 2001, στην υπόθεση C-314/01, Siemens και Arge Telecom & Partner, που εκκρεμεί ενώπιον του Δικαστηρίου, εκφράζει αμφιβολίες ως προς το αν το παραπέμπον όργανο αποτελεί δικαιοδοτικό όργανο, με το επιχείρημα ότι το εν λόγω όργανο αναγνώρισε με τη διάταξη αυτή ότι οι αποφάσεις του δεν περιέχουν «διαταγές προς την αναθέτουσα αρχή επιδεχόμενες αναγκαστική εκτέλεση». Υπό τις συνθήκες αυτές, η Επιτροπή αμφιβάλλει ως προς το παραδεκτό των προδικαστικών ερωτημάτων του Bundesvergabeamt εν προκειμένω με βάση τη νομολογία του Δικαστηρίου και ιδίως τις αποφάσεις της 12ης Νοεμβρίου 1998, C-134/97, Victoria Film (Συλλογή 1998, σ. I-7023, σκέψη 14), και της 14ης Ιουνίου 2001, C-178/99, Salzmann (Συλλογή 2001, σ. I-4421, σκέψη 14), κατά τις οποίες τα εθνικά δικαιοδοτικά όργανα τότε μόνο μπορούν να αποταθούν στο Δικαστήριο αν η διαφορά εκκρεμεί ενώπιόν τους και αν αυτά αποφαίνονται στο πλαίσιο διαδικασίας που θα καταλήξει στην έκδοση αποφάσεως δικαιοδοτικού χαρακτήρα.

26 Συναφώς, αρκεί να σημειωθεί ότι οι αμφιβολίες που εκφράζει η Επιτροπή όσον αφορά το παραδεκτό των προδικαστικών ερωτημάτων με το επιχείρημα ότι οι αποφάσεις που εκδίδει το Bundesvergabeamt δεν είναι δεσμευτικές, πράγμα που αντικρούστηκε έντονα κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση τόσο από την OeNB όσο και από την Αυστριακή Κυβέρνηση, δεν επηρεάζουν την υπόθεση της κύριας δίκης.

27 Συγκεκριμένα, όπως η ίδια η Επιτροπή δέχθηκε κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση απαντώντας σε ερώτηση του Δικαστηρίου, η κύρια δίκη αφορά την περίοδο μετά την ανάθεση της συμβάσεως. Κατά το αυστριακό δίκαιο όμως, τόσο οι διάδικοι όσο και τα πολιτικά δικαστήρια που επιλαμβάνονται αγωγής αποζημιώσεως κατά την περίοδο αυτή δεσμεύονται εν πάση περιπτώσει από τις διαπιστώσεις του Bundesvergabeamt.

28 Υπό τις συνθήκες αυτές δεν είναι δυνατόν να αμφισβητηθεί βασίμως η δεσμευτικότητα της απόφασης του Bundesvergabeamt στην κύρια δίκη.

29 Η OeNB εξάλλου αμφιβάλλει ως προς το παραδεκτό των προδικαστικών ερωτημάτων για τους ακόλουθους λόγους. Πρώτον, η αιτούσα της κύριας δίκης δεν

μετέσχε στον επίδικο διαγωνισμό ούτε με υποβολή προσφοράς ούτε ως υποψήφια, οπότε δεν μπορεί να επικαλεστεί κανένα ίδιο υποκειμενικό δικαίωμα έναντι της αναθέτουσας αρχής. Δεύτερον, το Δικαστήριο έχει ήδη αποφανθεί επί παρομοίων πραγματικών περιστατικών και ερωτημάτων με την προπαρατεθείσα απόφαση Tögel, οπότε είτε πρέπει να απορρίψει τα προδικαστικά ερωτήματα ως αλυσιτελή είτε να αποφανθεί με αιτιολογημένη διάταξη σύμφωνα με το άρθρο 104, παράγραφος 3 του Κανονισμού Διαδικασίας του. Τρίτον, η επίδικη στην κύρια δίκη αγορά δεν περιλαμβάνει κανένα στοιχείο διασυνοριακό και αυτό απαλλάσσει την αναθέτουσα αρχή από την υποχρέωση να συνάψει τη σύμβαση με διαδικασία διαγωνισμού εντός της Κοινότητας. Η OeNB παραπέμπει συναφώς στην απόφαση της 9ης Σεπτεμβρίου 1999, C-108/98, RI.SAN. (Συλλογή 1999, σ. I-5219), που αφορούσε επίσης διαδικασία διαγωνισμού, στην οποία το Δικαστήριο έκρινε ότι «το άρθρο 55 της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρο 45 ΕΚ) δεν τυγχάνει εφαρμογής σε κατάσταση όπως αυτή της κύριας δίκης, όλα τα στοιχεία της οποίας επικεντρώνονται εντός ενός και μόνον κράτους μέλους, γεγονός που δεν εμφανίζει κανένα στοιχεία συνδέσεως προς μία από τις προβλεπόμενες από το κοινοτικό δίκαιο καταστάσεις στον τομέα της ελεύθερης κυκλοφορίας προσώπων και υπηρεσιών».

30 Όσον αφορά, πρώτον, το επιχείρημα της OeNB ότι η αιτούσα της κύριας δίκης δεν μετείχε στον επίδικο διαγωνισμό ούτε ως υποψήφια ούτε με την υποβολή προσφοράς, αρκεί να σημειωθεί ότι το δικαίωμα ασκήσεως προσφυγής είναι ζήτημα που διέπεται από τις εθνικές δικονομικές διατάξεις. Ακριβώς όμως το Δικαστήριο δεν είναι αρμόδιο να αποφανθεί επί της εφαρμογής των διατάξεων αυτών στην υπόθεση της κύριας δίκης.

31 Εν συνεχεία, ως προς το επιχείρημα ότι το Δικαστήριο έχει ήδη αποφανθεί, με την προπαρατεθείσα απόφαση Tögel, επί παρομοίων πραγματικών περιστατικών και ερωτημάτων οπότε δεν χρειάζεται να αποφανθεί επί της παρούσας υπόθεσης ή τουλάχιστον μπορεί να αποφανθεί με αιτιολογημένη διάταξη, πρέπει να σημειωθεί ότι τα πραγματικά περιστατικά και τα προδικαστικά ερωτήματα της παρούσας υπόθεσης διαφέρουν αισθητά από αυτά επί των οποίων εκδόθηκε η εν λόγω απόφαση. Συγκεκριμένα, με την απόφαση εκείνη το Δικαστήριο δεν κλήθηκε να αποφανθεί επί του ζητήματος αν μια σύμβαση που εξυπηρετεί έναν και μόνο σκοπό αλλά απαρτίζεται από διάφορες υπηρεσίες που εμπίπτουν οι μεν στο παράρτημα I της οδηγίας 92/50, οι δε στο παράρτημα I B της οδηγίας αυτής πρέπει να καταταχθεί αναλόγως του κυρίου αντικειμένου της.

32 Εν πάση περιπτώσει το άρθρο 104, παράγραφος 3, του Κανονισμού Διαδικασίας δίνει στο Δικαστήριο την αρμοδιότητα να αποφανθεί με αιτιολογημένη διάταξη στις τρεις περιπτώσεις που προβλέπει αλλά ουδόλως το επιβάλλει στο Δικαστήριο, το οποίο δεν παύει να διατηρεί το δικαίωμα να αποφανθεί με απόφαση.

33 Τέλος, ως προς το επιχείρημα ότι δεν ήταν απαραίτητο να ενημερωθούν για την επίδικη στην κύρια υπόθεση σύμβαση οι επιχειρηματίες οι εγκατεστημένοι σε άλλα κράτη μέλη εκτός της Δημοκρατίας της Αυστρίας διότι η σύμβαση αυτή δεν περιέχει κανένα διασυνοριακό στοιχείο, πρέπει να σημειωθεί ότι το στοιχείο αυτό, ακόμη και αν αποδειχθεί, δεν μπορεί να απαλλάξει την αναθέτουσα αρχή από την εκπλήρωση των υποχρεώσεων που επιβάλλει η οδηγία 92/50. Συγκεκριμένα, όπως προκύπτει από την εικοστή αιτιολογική σκέψη της, η οδηγία έχει ακριβώς ως σκοπό τη βελτίωση της πρόσβασης των παρεχόντων υπηρεσίες στις διαδικασίες σύναψης των συμβάσεων προκειμένου να εξαλειφθούν οι πρακτικές που περιορίζουν τον ανταγωνισμό γενικότερα και τη συμμετοχή σε διαγωνισμούς εκ μέρους υπηκόων άλλων κρατών μελών ειδικότερα.

34 Βάσει των προεκτεθέντων πρέπει συνεπώς να κριθούν παραδεκτά τα προδικαστικά ερωτήματα του Bundesvergabeamt.

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

35 Με τα ερωτήματα που υπέβαλε στο Δικαστήριο, το αιτούν δικαιοδοτικό όργανο διερωτάται, κατά τα ουσιώδη, ως προς το σύστημα που διέπει τις δημόσιες συμβάσεις παροχής υπηρεσιών που απαρτίζονται συγχρόνως από υπηρεσίες του παραρτήματος I A της οδηγίας 92/50 — τις οποίες το εν λόγω δικαιοδοτικό όργανο χαρακτηρίζει ως «κύριες» υπηρεσίες — και υπηρεσίες του παραρτήματος I B της οδηγίας αυτής — που χαρακτηρίζονται «μη κύριες». Ειδικότερα επιδιώκει να προσδιορίσει το σύστημα που πρέπει να εφαρμοστεί σε μια σύμβαση μετακομίσεως όπως η επίδικη στην κύρια υπόθεση, στην οποία η κατά κυριολεξία μεταφορά αντιπροσωπεύει σχετικά μικρό μέρος και η οποία περιλαμβάνει κυρίως διαστηριότητες συντονισμού, προγραμματισμού και αποθήκευσης.

36 Δεδομένου ότι το πρώτο, το δεύτερο και το τέταρτο ερώτημα αναφέρονται στο περιεχόμενο της οδηγίας 92/50, πρέπει να εξεταστούν πριν από το τρίτο ερώτημα το οποίο αφορά την κατάταξη των επιδίκων στην κύρια υπόθεση υπηρεσιών στα παραρτήματα της οδηγίας.

Επί του πρώτου ερωτήματος

37 Με το πρώτο ερώτημα το αιτούν δικαστήριο διερωτάται, κατά τα ουσιώδη, ως προς το αν ο σκοπός μιας σύμβασης επηρεάζει ενδεχομένως τον προσδιορισμό του συστήματος που τη διέπει. Ειδικότερα, το Bundesvergabeamt ερωτά αν, κατά τη σύναψη συμβάσεως που έχει ενιαίο σκοπό αλλά απαρτίζεται από πλείονες υπηρεσίες, οι υπηρεσίες αυτές πρέπει να καταταχθούν ατομικά στις κατηγορίες που προβλέπουν τα παραρτήματα I A και I B της οδηγίας 92/50 για να προσδιοριστεί το σύστημα που διέπει τη σύμβαση σύμφωνα με τα άρθρα 8 έως 10 της οδηγίας ή αν αντιθέτως πρέπει να προσδιοριστεί ο κύριος σκοπός της σύμβασης οπότε οι παρεπόμενες υπηρεσίες εμπίπτουν στο σύστημα που διέπει την υπηρεσία με τον κύριο σκοπό. Το Bundesvergabeamt παραπέμπει ιδίως στην απόφαση Gestión Hotelera Internacional, με την οποία το Δικαστήριο διατύπωσε την αρχή ότι για να προσδιοριστεί η οδηγία που έχει εφαρμογή σε μια συγκεκριμένη σύμβαση πρέπει να ληφθεί υπόψη το κύριο αντικείμενο της σύμβασης.

Παρατηρήσεις που κατατέθηκαν στο Δικαστήριο

38 Η OeNB, όπως και η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου υποστηρίζουν ότι στο πλαίσιο της οδηγίας 92/50 αποκλείεται τελείως η τελευταία αντίληψη. Συναφώς παρατηρούν ότι η οδηγία αυτή δεν περιέχει ορισμό του κυρίου αντικειμένου της σύμβασης, αντίθετα μάλιστα το άρθρο 10 αυτής αναγνωρίζει ρητά ότι μια σύμβαση μπορεί να έχει ως αντικείμενο την παροχή διαφορετικών υπηρεσιών που εμπίπτουν σε διαφορετικά παραρτήματα της οδηγίας.

39 Η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου παρατηρεί επίσης συναφώς ότι, με την προαναφερθείσα απόφαση Tögel, το Δικαστήριο αναγνώρισε ως δεσμευτικές τις παραπομπές των παραρτημάτων της οδηγίας 92/50 στην ονοματολογία CPC. Με αυτή την οπτική, θα ήταν αντίθετο προς τον σκοπό της οδηγίας αυτής να κατατάσσεται μια σύμβαση η οποία απαρτίζεται από πολλαπλές υπηρεσίες εμπίπτουσες σε διάφορες θέσεις της ονοματολογίας CPC, με οδηγό μία μόνο από τις υπηρεσίες αυτές.

40 Όσον αφορά εξάλλου την εκ μέρους του Bundesvergabeamt παραπομπή στην απόφαση Gestión Hotelera Internacional, η OeNB και η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου υποστηρίζουν ότι η απόφαση αυτή είναι τελείως αλυσιτελής για την κύρια υπόθεση εφόσον, πρώτον, είχε ως αντικείμενο το ζήτημα αν μια σύμβαση αποτελούσε σύμβαση έργου ή άλλου τύπου και με την οποία, δεύτερον, το Δικαστήριο δέχθηκε ως κριτήριο τον απλώς παρεπόμενο χαρακτήρα των εργασιών κατασκευής σε σχέση με το κύριο αντικείμενο της σύμβασης λαμβάνοντας υπόψη τον ίδιο τον ορισμό των συμβάσεων δημοσίων έργων που έδινε τότε το άρθρο 1, στοιχείο α', της οδηγίας 71/305/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 26ης Ιουλίου 1971, περί συντονισμού των διαδικασιών για τη σύναψη συμβάσεων δημοσίων έργων (ΕΕ ειδ. έκδ. 17/001, σ. 7), ορισμός που περιέχεται πλέον στο άρθρο 1, στοιχείο α', της οδηγίας 93/37. Κατά την OeNB, αν το Δικαστήριο με την απόφαση εκείνη έκρινε ότι το καθοριστικό στοιχείο για την οριοθέτηση μεταξύ συμβάσεων έργων και συμβάσεων υπηρεσιών είναι ο προεξέχων χαρακτήρας μιας παροχής από τη σκοπιά της αξίας θα αποφαινόταν σαφώς κατ' αυτήν την έννοια παραπέμποντας στο άρθρο 10 της οδηγίας 92/50 και όχι στη δέκατη έκτη αιτιολογική σκέψη της που αναφέρει ότι, οσάκις τα έργα γίνονται επικουρικώς και δεν αποτελούν το αντικείμενο της σύμβασης, δεν μπορούν να δικαιολογήσουν τον χαρακτηρισμό της σύμβασης ως συμβάσεως δημοσίων έργων.

41 Αντιθέτως, κατά την Αυστριακή Κυβέρνηση, όταν πρόκειται για σύμβαση που έχει ενιαίο σκοπό αλλά απαρτίζεται από πολλαπλές υπηρεσίες πρέπει να προσδιορίζεται ο σκοπός αυτός και η αντίστοιχη κύρια υπηρεσία που είναι τα καθοριστικά στοιχεία για την κατάταξη της σύμβασης.

42 Η Αυστριακή Κυβέρνηση αναφέρεται, πρώτον, στους αριθμούς αναφοράς της ονοματολογίας CPC και στις αντίστοιχες επεξηγηματικές σημείωσεις που δεν

περιέχουν περιοριστική απαρίθμηση των κατασσομένων υπηρεσιών αλλά απλή περιγραφή του χαρακτηριστικού περιεχομένου των υπηρεσιών αυτών ή των δραστηριοτήτων που είναι αναγκαίες για την παροχή τους.

43 Η εν λόγω κυβέρνηση παραπέμπει εν συνεχεία στα άρθρα 7, παράγραφος 3, της οδηγίας 92/50 και 5, παράγραφος 6, της οδηγίας 93/36 από τα οποία προκύπτει, κατά την άποψή της, ότι είναι παράνομη η κατάτμηση μιας υπηρεσίας σε χωριστές παροχές και χωριστή ανάθεση των σχετικών συμβάσεων, ιδίως οσάκις η αξία κάθε παροχής δεν φθάνει το ισχύον κατώτατο όριο ενώ η αναθέτουσα αρχή παρακάμπτει κατ' αυτόν τον τρόπο την εφαρμογή των εν λόγω οδηγιών.

44 Τέλος, η Αυστριακή Κυβέρνηση επικαλείται τα άρθρα 1, στοιχείο α' της οδηγίας 93/36 και 1, σημείο 4, στοιχείο β', της οδηγίας 93/38 που δίνουν αντιστοίχως τον ορισμό των συμβάσεων δημοσίων προμηθειών και των συμβάσεων έργων. Από τις διατάξεις αυτές προκύπτει σαφώς ότι όλες οι κοινοτικές οδηγίες για τον συντονισμό των διαδικασιών σύναψης συμβάσεων δημοσίων έργων ορίζουν μια κύρια υπηρεσία που είναι καθοριστική για την κατάταξη της σύμβασης.

Απάντηση του Δικαστηρίου

45 Πρέπει να σημειωθεί ότι η οδηγία 92/50 επιδιώκει βασικά τον ίδιο σκοπό όπως και οι οδηγίες περί συντονισμού των διαδικασιών σύναψης συμβάσεων δημοσίων έργων και προμηθειών, που είναι, κατά πάγια νομολόγια, να αποκλειστεί ο κίνδυνος προτιμήσεως των ημεδαπών υποβαλλόντων προσφορά ή υποψηφίων κατά τη σύναψη συμβάσεων εκ μέρους της αναθέτουσας αρχής καθώς επίσης και το ενδεχόμενο ένας οργανισμός χρηματοδοτούμενος ή ελεγχόμενος από το κράτος, από οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης ή άλλους οργανισμούς δημοσίου δικαίου να καθορίζει τη στάση του από εκτιμήσεις μη οικονομικής φύσεως (βλ., κατ' αυτήν την έννοια, ιδίως, τις αποφάσεις της 15ης Ιανουαρίου 1998, C-44/96, Mannesmann Anlagenbau Austria κ.λπ., Συλλογή 1998, σ. I-73, σκέψη 33· της 10ης Νοεμβρίου 1998, C-360/96, BFI

Holding, Συλλογή 1998, σ. I-6821, σκέψεις 42 και 43, και της 3ης Οκτωβρίου 2000, C-380/98, University of Cambridge, Συλλογή 2000, σ. I-8035, σκέψη 17). Ωστόσο η οδηγία 92/50 δεν εφαρμόζεται κατά τον ίδιο τρόπο σε όλες τις δημόσιες συμβάσεις υπηρεσιών.

46 Ειδικότερα, η εικοστή πρώτη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας 92/50 διευκρινίζει ότι η πλήρης εφαρμογή των διατάξεών της πρέπει να περιοριστεί, για μια μεταβατική περίοδο, στις συμβάσεις παροχής υπηρεσιών για τις οποίες οι διατάξεις αυτές θα επιτρέψουν την αξιοποίηση όλων των δυνατοτήτων αύξησης των διασυνοριακών συναλλαγών ενώ οι συμβάσεις για τις άλλες υπηρεσίες θα υπόκεινται κατά την περίοδο αυτή σε ένα μηχανισμό παρακολούθησης.

47 Στο πλαίσιο της προσέγγισης αυτής, η οδηγία 92/50 κάνει διάκριση μεταξύ των συμβάσεων που έχουν ως αντικείμενο υπηρεσίες εμπίπτουσες στο παράρτημα I A οι οποίες, βάσει του άρθρου 8 της οδηγίας συνάπτονται σύμφωνα με τις διατάξεις των τίτλων III έως VI και των συμβάσεων που έχουν ως αντικείμενο υπηρεσίες του παραρτήματος I B οι οποίες, σύμφωνα με το άρθρο 9, διέπονται από τις διατάξεις των άρθρων 14 και 16.

48 Εξάλλου, η οδηγία 92/50 ορίζει στο άρθρο 10 ότι οι συμβάσεις που έχουν ως αντικείμενο υπηρεσίες που απαριθμούνται στο παράρτημα I A και οι υπηρεσίες του παραρτήματος I B συνάπτονται σύμφωνα με τις διατάξεις των τίτλων III έως VI όταν η αξία των υπηρεσιών που εμπίπτουν στο παράρτημα I A υπερβαίνει την αξία των υπηρεσιών του παραρτήματος I B και, στην αντίθετη περίπτωση, σύμφωνα με τα άρθρα 14 και 16 της οδηγίας.

49 Από τις διατάξεις αυτές προκύπτει ότι, στο πλαίσιο της οδηγίας 92/50, δεν μπορεί να γίνει δεκτή η άποψη ότι το σύστημα που διέπει μια σύμβαση καθορίζεται από το κύριο αντικείμενο της συμβάσεως.

50 Πράγματι, αφενός η οδηγία 92/50 διευκρινίζει ρητά στην έβδομη αιτιολογική σκέψη ότι για την εφαρμογή των κανόνων διαδικασίας καθώς και για λόγους ελέγχου, ο τομέας των υπηρεσιών προσδιορίζεται καλύτερα αν υποδιαιρεθεί σε κατηγορίες που αντιστοιχούν σε συγκεκριμένες θέσεις μιας κοινής ονοματολογίας, εν προκειμένω της ονοματολογίας CPC.

51 Ακριβώς όμως στη σκέψη 37 της προαναφερθείσας απόφασης Tögel, το Δικαστήριο έκρινε ότι η παραπομπή των παραρτημάτων I A και I B της οδηγίας 92/50 στην ονοματολογία CPC είναι δεσμευτική.

52 Αφετέρου, το άρθρο 10 της οδηγίας 92/50 διατυπώνει ένα σαφέστατο κριτήριο προσδιορισμού του συστήματος που διέπει μια σύμβαση απαρτιζόμενη από διάφορες υπηρεσίες, το οποίο στηρίζεται στη σύγκριση της αξίας των υπηρεσιών που εμπίπτουν στο παράρτημα I A της οδηγίας αυτής με την αξία των υπηρεσιών του παραρτήματος I B.

53 Συνεπώς, βάσει των προεκτεθέντων, στο πρώτο ερώτημα αρμόζει η απάντηση ότι ο προσδιορισμός του συστήματος που διέπει τις δημόσιες συμβάσεις παροχής υπηρεσιών, οι οποίες απαρτίζονται εν μέρει από υπηρεσίες εμπίπτουσες στο παράρτημα I A της οδηγίας 92/50 και εν μέρει από υπηρεσίες του παραρτήματος I B της οδηγίας αυτής, δεν εξαρτάται από το κύριο αντικείμενο των συμβάσεων αλλά γίνεται σύμφωνα με το σαφέστατο κριτήριο που καθορίζει το άρθρο 10 της οδηγίας αυτής.

Επί του δευτέρου και του τετάρτου ερωτήματος

54 Με το δεύτερο και το τέταρτο ερώτημα που πρέπει να συνεξεταστούν, το αιτούν δικαστήριο ρωτά κατά τα ουσιώδη μήπως, όταν πρόκειται για τη σύναψη συμβάσεως που έχει ενιαίο σκοπό μεν αλλά απαρτίζεται από πλείονες υπηρεσίες, η κατάταξη

των υπηρεσιών αυτών στα παραρτήματα I A και I B της οδηγίας 92/50 αντιμάχεται την πρακτική αποτελεσματικότητα της οδηγίας. Ρωτά επίσης αν, οσάκις, μετά την κατάταξη αυτή, η αξία των υπηρεσιών του παραρτήματος I B υπερβαίνει την αξία των υπηρεσιών του παραρτήματος I A, η αναθέτουσα αρχή έχει την υποχρέωση να χωρίσει από τη σύμβαση τις υπηρεσίες του παραρτήματος I B και να συνάψει για αυτές χωριστές συμβάσεις.

55 Συναφώς αρκεί να σημειωθεί ότι από την απάντηση στο πρώτο ερώτημα προκύπτει σαφώς ότι η κατάταξη των υπηρεσιών στα παραρτήματα I A και I B της οδηγίας 92/50 — ακόμη και όταν πρόκειται για σύμβαση με ενιαίο σκοπό — ανταποκρίνεται στο σύστημα της οδηγίας αυτής όπως προκύπτει μεταξύ άλλων από την έβδομη και την εικοστή πρώτη αιτιολογική σκέψη της καθώς και από τα άρθρα 8 έως 10 που προβλέπουν εφαρμογή της οδηγίας αυτής σε δύο επίπεδα.

56 Συνεπώς η οδηγία 92/50 πρέπει να ερμηνευθεί κατά την έννοια ότι ουδόλως επιβάλλει τη χωριστή σύναψη συμβάσεως για τις υπηρεσίες του παραρτήματος I B αυτής, οσάκις, κατόπιν της κατατάξεως σύμφωνα με την ονοματολογία CPC, η αξία των υπηρεσιών αυτών υπερβαίνει για τη συγκεκριμένη σύμβαση την αξία των υπηρεσιών που εμπίπτουν στο παράρτημα I A της οδηγίας. Όπως παρατηρεί ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 55 των προτάσεών του, αν στην περίπτωση αυτή επιβληθεί ο κατά τα άνω διαχωρισμός τότε το άρθρο 10 της οδηγίας 92/50 χάνει κάθε αποτελεσματικότητα. Σύμφωνα με το άρθρο 10, δεύτερη περίοδος, της οδηγίας 92/50 η σύμβαση αυτή διέπεται μόνο από τα άρθρα 14 και 16 της οδηγίας.

57 Διαφορετική λύση θα ίσχυε μόνο αν η αναθέτουσα αρχή ενέτασσε τεχνητά στην ίδια σύμβαση υπηρεσίες διαφορετικής φύσεως χωρίς να υπάρχει μεταξύ αυτών κάποιος δεσμός λόγω κοινού σκοπού ή κοινής δραστηριότητας, με μόνο στόχο να αυξήσει το μερίδιο των υπηρεσιών του παραρτήματος I B της οδηγίας 92/50 στο πλαίσιο της σύμβασης και κατ' αυτόν τον τρόπο να αποφύγει, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 10, δεύτερη περίοδος, της οδηγίας, την πλήρη εφαρμογή των διατάξεών της.

58 Το συμπέρασμα αυτό ενισχύεται εξάλλου από το άρθρο 7, παράγραφος 3 της οδηγίας 92/50 που ορίζει ότι η επιλογή της μεθόδου αποτίμησης μιας σύμβασης δεν μπορεί να γίνει με πρόθεση να παρακαμφθεί για τη σύμβαση αυτή η εφαρμογή της οδηγίας. Βεβαίως το άρθρο αυτό αφορά διαφορετική περίπτωση, δηλαδή την τεχνητή κατάτμηση της σύμβασης, πλην όμως ο σκοπός που το διαπνέει, δηλαδή η ανάγκη αποφυγής του κινδύνου μεθοδεύσεως αντίκειται επίσης και στην εκ μέρους της αναθέτουσας αρχής τεχνητή ένταξη διαφορετικών υπηρεσιών στην ίδια σύμβαση με μόνο σκοπό να αποφευχθεί η πλήρης εφαρμογή της οδηγίας στη σύμβαση αυτή.

59 Πάντως στην υπόθεση της κύριας δίκης δεν μπορεί να γίνει λόγος για τέτοια τεχνητή ένταξη των υπηρεσιών καθόσον το Bundesvergabeamt διαπίστωσε σαφώς ότι οι υπηρεσίες που αποτελούν το αντικείμενο της σύμβασης που ανέθεσε η OeNB, καίτοι διαφορετικής φύσεως, εξυπηρετούν όλες την πραγματοποίηση ενός ενιαίου σκοπού.

60 Κατόπιν των ανωτέρων, στο δεύτερο και στο τέταρτο ερώτημα αρμόζει η απάντηση ότι, όταν πρόκειται για τη σύναψη συμβάσεως που έχει ενιαίο σκοπό αλλά απαρτίζεται από πλείονες υπηρεσίες, η κατάταξη των υπηρεσιών αυτών στα παραρτήματα I A και I B της οδηγίας 92/50 δεν αφαιρεί από την οδηγία την πρακτική αποτελεσματικότητά της αλλά ανταποκρίνεται στο σύστημα που προβλέπει αυτή. Οσάκις, μετά την κατάταξη αυτή βάσει της ονοματολογίας CPC, η αξία των υπηρεσιών που εμπίπτουν στο παράρτημα I B υπερβαίνει την αξία των υπηρεσιών του παραρτήματος I A, η αναθέτουσα αρχή δεν έχει την υποχρέωση να αποσπάσει από τη συγκεκριμένη σύμβαση τις υπηρεσίες που εμπίπτουν στο παράρτημα I B και να συνάψει για αυτές χωριστές συμβάσεις.

Επί του τρίτου ερωτήματος

61 Με το τρίτο ερώτημα το αιτούν δικαστήριο ζητεί να πληροφορηθεί σχετικά με το παράρτημα της οδηγίας 92/50 και τους αριθμούς αναφοράς της ονοματολογίας CPC στους οποίους εμπίπτουν οι επίδικες στην κύρια υπόθεση υπηρεσίες.

62 Συναφώς, πρέπει να σημειωθεί ότι η κατάταξη των υπηρεσιών στα παραρτήματα I A και I B της οδηγίας 92/50 είναι προπάντων πραγματικό ζήτημα, η εκτίμηση του οποίου εμπίπτει στην αναθέτουσα αρχή, υπό τον έλεγχο των εθνικών δικαστηρίων.

63 Συνεπώς, στο αιτούν δικαστήριο απόκειται να ελέγξει την κατάταξη όπως πραγματοποιήθηκε από την OeNB λαμβάνοντας υπόψη μεταξύ άλλων τις αρχές που μνημονεύονται στις σκέψεις 49 έως 51 της παρούσας απόφασης. Το Bundesvergabeamt θα πρέπει ειδικότερα να ελέγξει την αντιστοιχία μεταξύ των υπηρεσιών που απαρτίζουν τη σύμβαση και των αριθμών αναφοράς της ονοματολογίας CPC.

64 Πάντως, πρέπει, εν πάση περιπτώσει, να αντικρουστεί η άποψη της Επιτροπής ότι η κατηγορία 20 του παραρτήματος I B της οδηγίας 92/50 που περιλαμβάνει τις υπηρεσίες βοηθητικών μεταφορών και μεταφορών υποστήριξης μπορεί να ερμηνευτεί κατά την έννοια ότι καλύπτει όλες τις υπηρεσίες που αποτελούν το αντικείμενο της επίδικης στην κύρια υπόθεση σύμβασης.

65 Συγκεκριμένα από την ίδια την ονομασία αυτής της κατηγορίας προκύπτει ότι οι υπηρεσίες τις οποίες καλύπτει δεν περιλαμβάνουν τις κατά κυριολεξία μεταφορές. Ως προς αυτό το σημείο, είναι γνωστό ότι οι υπηρεσίες χερσαίας μεταφοράς εμπίπτουν στην κατηγορία 2 του παραρτήματος 1 A της οδηγίας 92/50 εκτός της μεταφοράς ταχυδρομικής αλληλογραφίας και των υπηρεσιών σιδηροδρομικών μεταφορών που εμπίπτουν στις κατηγορίες 4 του παραρτήματος I A και 18 του παραρτήματος I B της εν λόγω οδηγίας, αντιστοίχως.

66 Συνεπώς, βάσει των προεκτεθέντων, στο τρίτο ερώτημα αρμόζει η απάντηση ότι στο αιτούν δικαστήριο απόκειται να προσδιορίσει το σύστημα που έχει εφαρμογή στην επίδικη στην κύρια υπόθεση σύμβαση βάσει του άρθρου 10 της οδηγίας 92/50 εξετάζοντας ιδίως την αντιστοιχία μεταξύ των υπηρεσιών που απαρτίζουν τη σύμβαση αυτή και των αριθμών αναφοράς της ονοματολογίας CPC. Εν πάση περιπτώσει, η κατηγορία 20 του παραρτήματος I B της οδηγίας αυτής δεν μπορεί να ερμηνευθεί κατά την έννοια ότι περιλαμβάνει και τις υπηρεσίες χερσαίας μεταφοράς καθεαυτές, οι οποίες καλύπτονται ρητά από την κατηγορία 2 του παραρτήματος I A της οδηγίας αυτής.

Επί των δικαστικών εξόδων

67 Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν η Αυστριακή Κυβέρνηση και η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου καθώς και η Επιτροπή, που κατέθεσαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, δεν αποδίδονται. Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πέμπτο τμήμα),

κρίνοντας επί των ερωτημάτων που του υπέβαλε με διάταξη της 29ης Σεπτεμβρίου 2000 το Bundesvergabeamt, αποφαίνεται:

1) Ο προσδιορισμός του συστήματος που διέπει τις δημόσιες συμβάσεις παροχής υπηρεσιών οι οποίες απαρτίζονται εν μέρει από υπηρεσίες εμπίπτουσες στο παράρτημα I A της οδηγίας 92/50/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 18ης Ιουνίου 1992, για τον συντονισμό των διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων υπηρεσιών, και εν μέρει από υπηρεσίες του παραρτήματος I B της οδηγίας αυτής δεν εξαρτάται από το κύριο αντικείμενο των συμβάσεων αλλά γίνεται σύμφωνα με το σαφέστατο κριτήριο που καθορίζει το άρθρο 10 της οδηγίας αυτής.

2) Όταν πρόκειται για τη σύναψη συμβάσεως που έχει ενιαίο σκοπό αλλά απαρτίζεται από πλείονες υπηρεσίες, η κατάταξη των υπηρεσιών αυτών στα παραρτήματα I A και I B της οδηγίας 92/50 δεν αφαιρεί από την οδηγία την πρακτική αποτελεσματικότητά της, αλλά ανταποκρίνεται στο σύστημα που προβλέπει αυτή. Οσάκις, μετά την κατάταξη αυτή βάσει της κοινής ονοματολογίας κατατάξεως των προϊόντων των Ηνωμένων Εθνών, η αξία των υπηρεσιών που εμπίπτουν στο παράρτημα I B υπερβαίνει την αξία των υπηρεσιών του παραρτήματος I A, η αναθέτουσα αρχή δεν έχει την υποχρέωση να αποσπάσει από τη συγκεκριμένη σύμβαση τις υπηρεσίες που εμπίπτουν στο παράρτημα I B και να συνάψει για αυτές χωριστές συμβάσεις.

3) Στο αιτούν δικαστήριο απόκειται να προσδιορίσει το σύστημα που έχει εφαρμογή στην επίδικη στην κύρια υπόθεση σύμβαση βάσει του άρθρου 10 της οδηγίας 92/50 εξετάζοντας ιδίως την αντιστοιχία μεταξύ των υπηρεσιών που απαρτίζουν τη σύμβαση αυτή και των αριθμών αναφοράς της κοινής ονοματολογίας κατατάξεως των προϊόντων των Ηνωμένων Εθνών. Εν πάση περιπτώσει, η κατηγορία 20 του παραρτήματος I B της οδηγίας αυτής δεν μπορεί να ερμηνευθεί κατά την έννοια ότι περιλαμβάνει και τις υπηρεσίες χερσαίας μεταφοράς καθεαυτές οι οποίες καλύπτονται ρητά από την κατηγορία 2 του παραρτήματος I A της οδηγίας αυτής.

Wathelet Timmermans Edward

Jann von Bahr

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 14 Νοεμβρίου 2002.

Ο Γραμματέας

R. Grass

Ο Πρόεδρος του πέμπτου τμήματος

M. Wathelet